

Høring – KLD Forslag til tiltaksplan for Setesdal Ryfylke og Setesdal Austhei villreinområder

BYKLE 09.10.2025

Miljøverndirektør Gunnar Ogwyn Lindaas
Seniorrådgiver Therese Ramberg Sivertsen

Miljøvernavdelingen, Statsforvalteren i Agder

Statsforvalteren i Agder

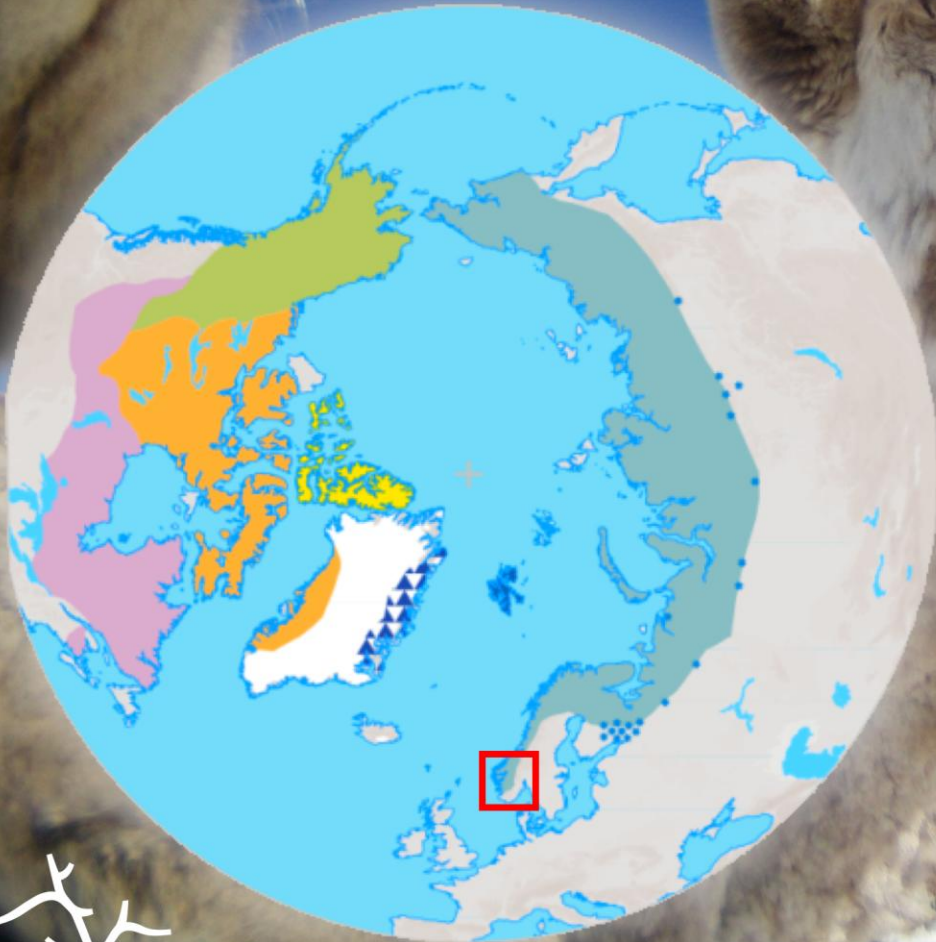
23.10.2024

REIN

Rangifer tarandus tarandus
Tundrarein | Fjellrein

♀ Simle

♂ Bukk

Ca. år 1900

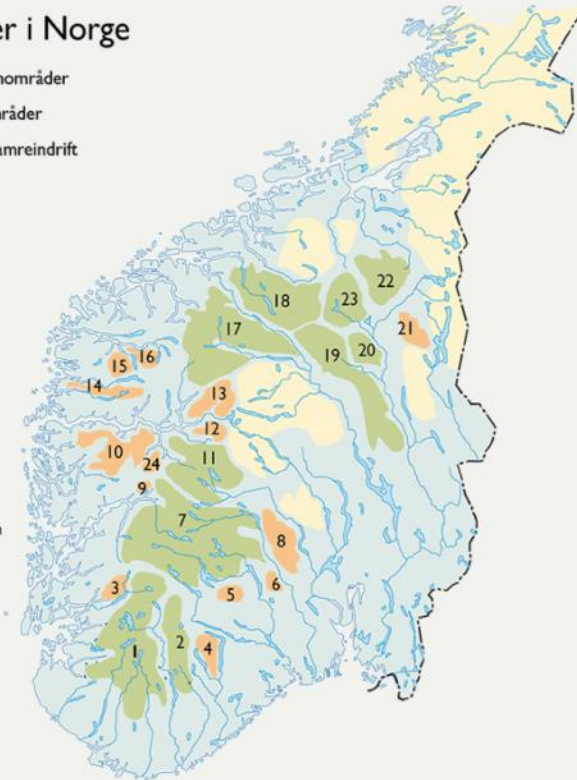

VILLREINOMRÅDENE

Villreinområder i Norge

- Nasjonale villreinområder
- Andre villreinområder
- Områder med tamreindrift

- 1 Setesdal Ryfylke
- 2 Setesdal Austhei
- 3 Skaulen Etnesfjell
- 4 Våmur - Roan
- 5 Brattefjell - Vindeggen
- 6 Blefjell
- 7 Hardangervidda
- 8 Norefjell - Reinsjøfjell
- 9 Oksenhalvøya
- 10 Fjellheimen
- 11 Nordfjella
- 12 Lærdal - Årdal
- 13 Vest - Jotunheimen
- 14 Sunnfjord
- 15 Førdefjella
- 16 Svartebotnen
- 17 Reinheimen - Breheimen
- 18 Snøhetta
- 19 Rondane
- 20 Solnkleppen
- 21 Tolga Østfjell
- 22 Forollhogna
- 23 Knutshø
- 24 Raudafjell

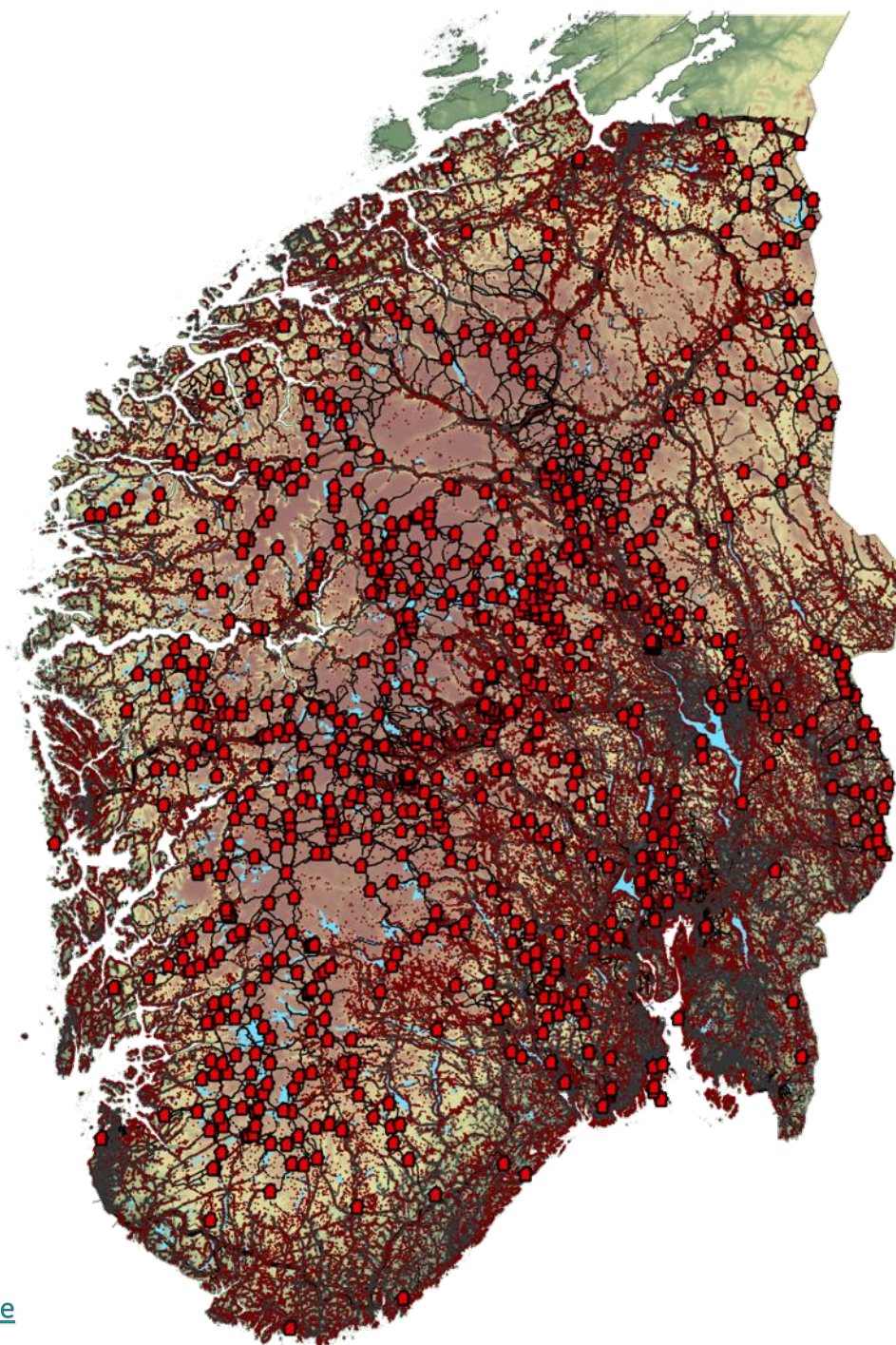
I dag

FØR INDUSTRIELL REVOLUSJON

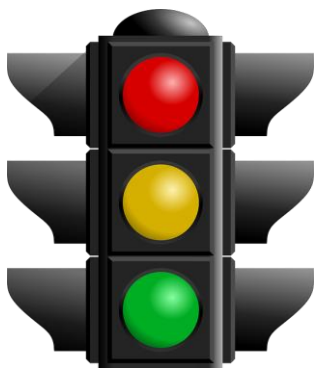
SISTE HUNDRE ÅR:

- Hovedveger
- Jernbanelinjer
- Vannkraftutbygginger
- Kraftlinjer
- Mindre veger
- Turisthytter
- Private hytter
- Merkede stier
-

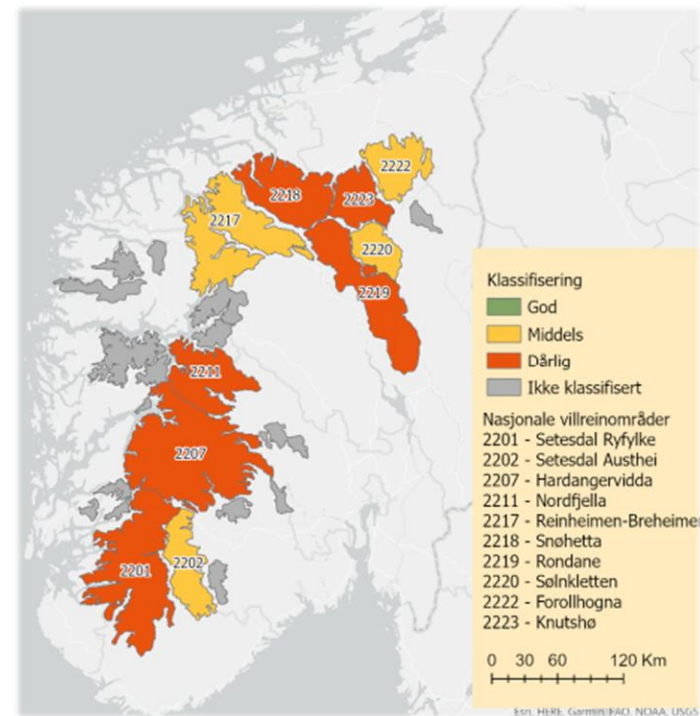

Kvalitetsnorm for villrein

- Fastsett ved Kgl.res.23.06.2020

Klassifisering (vår 2022)

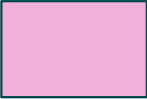

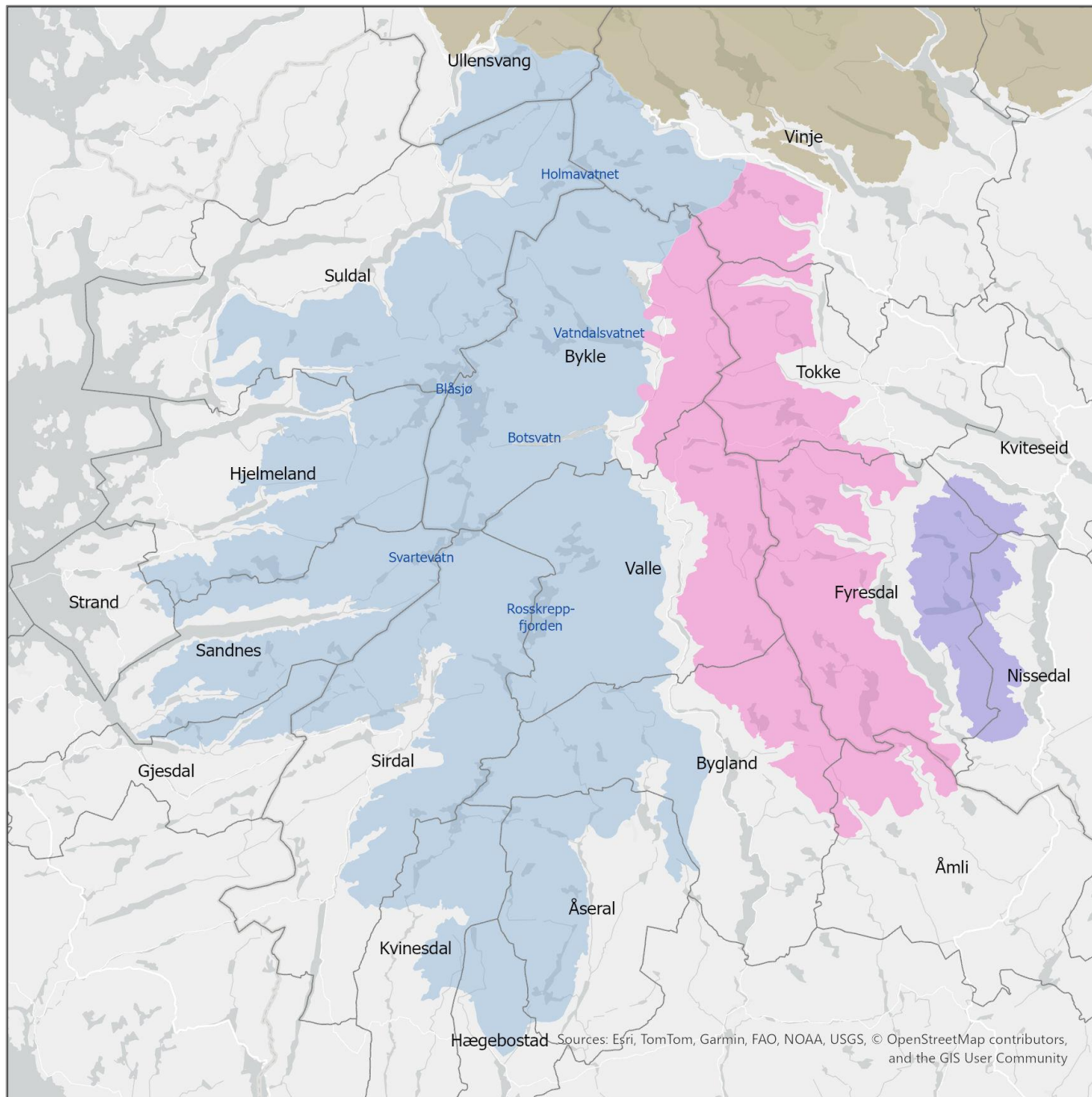
Utkast til tiltaksplaner

- Oppdrag fra Miljødirektoratet - 2.11.2022
- Setesdal Ryfylke og Setesdal Austhei:
Statsforvalteren i Agder - ledet arbeidet
Norsk Villreinsenter Sør -sekretariat
- Overlevert Miljødirektoratet 1.12.2023

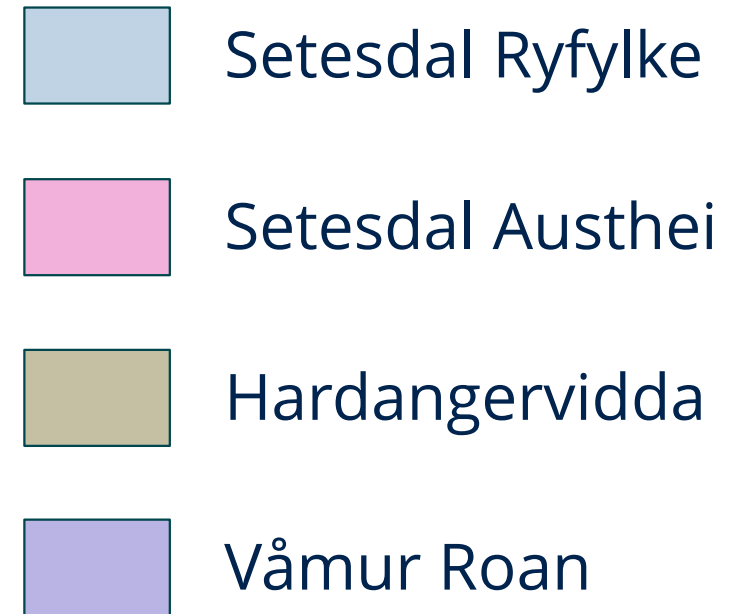

Villreinområder

- Setesdal Ryfylke
- Setesdal Austhei
- Hardangervidda
- Våmur Roan

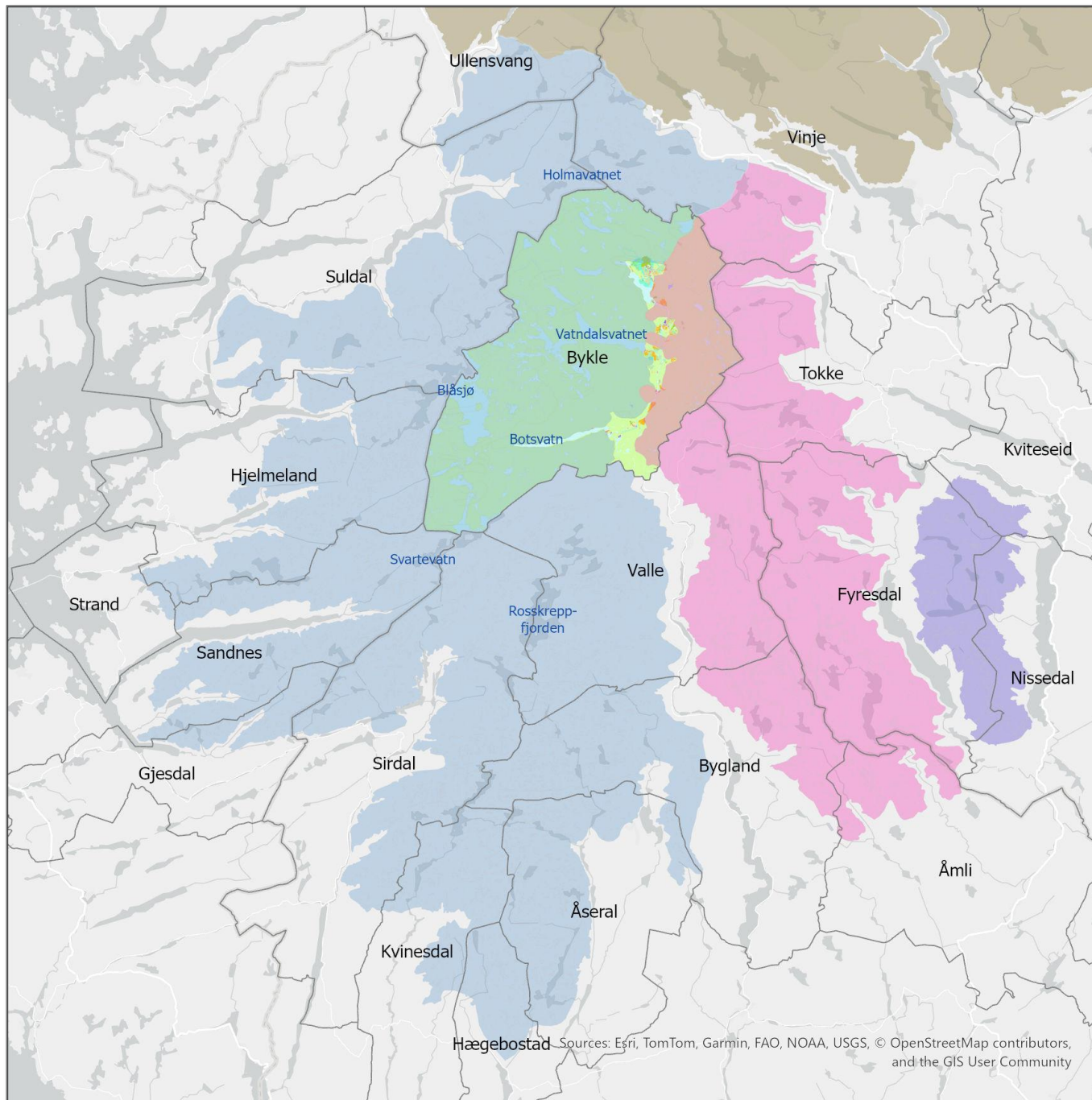

Villrein og Bykle

94% av kommunen innenfor nasjonalt villreinområde.

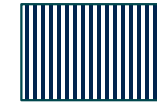
11 kommuner i Norge har mer enn 80% villreinområde

Fokusområder

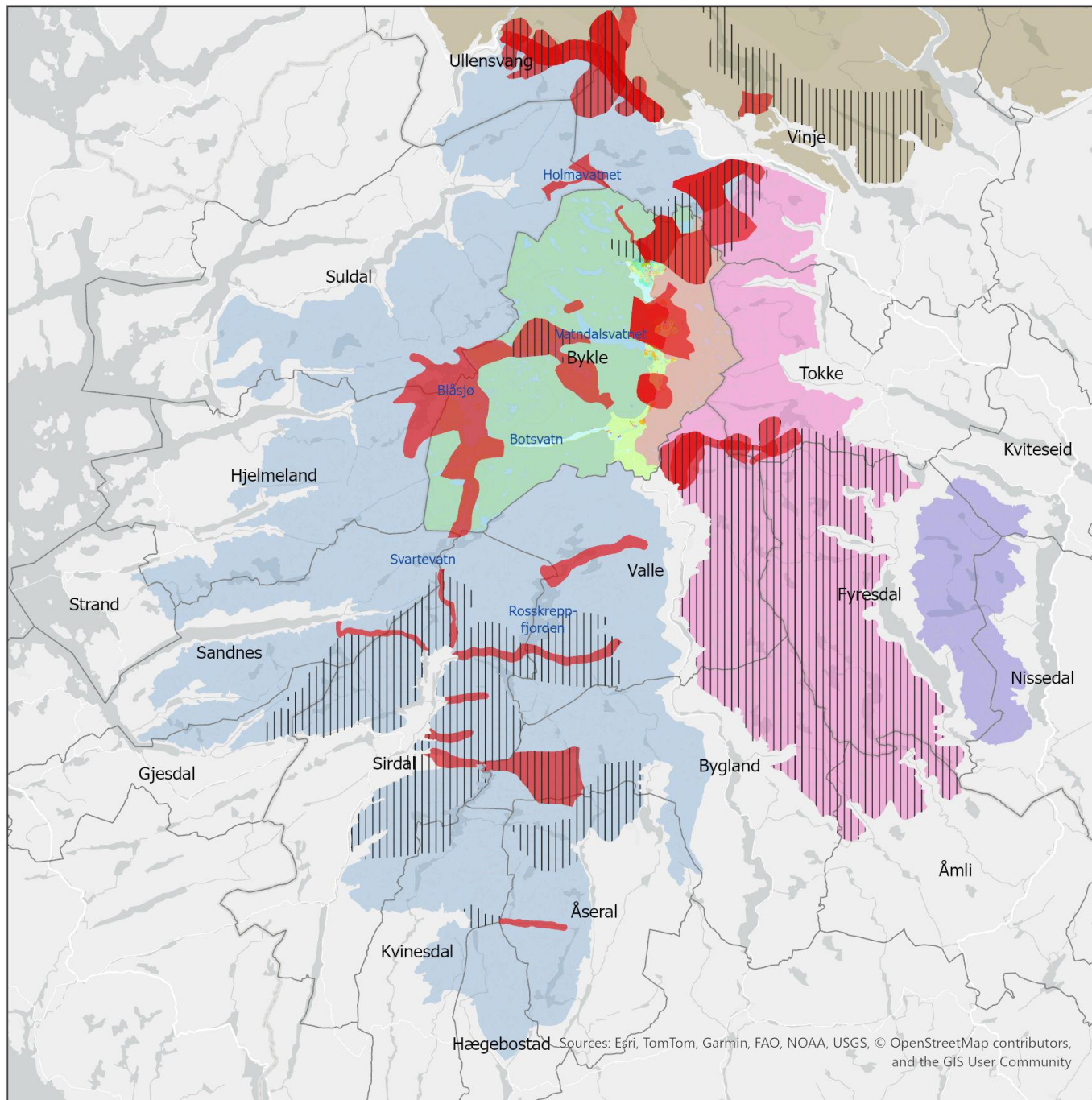
Trekkproblematikk

Arealunnnvikelse

Dette er fremheva utfordringer i tilstandsklassifiseringen.

Vannkraftutbygging, veier, hytter og ferdsel har ført til vesentlig redusert bruk av trekkpassasjer innenfor og mellom villreinområdene.

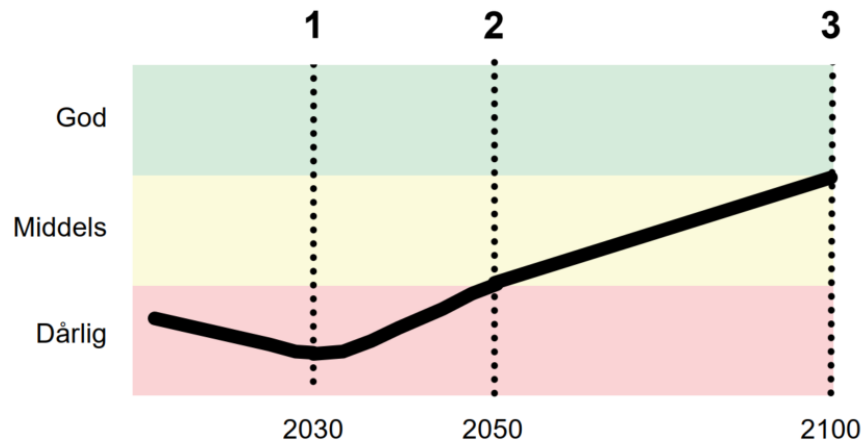
Stortingsmelding om villrein

Meld. St. 18 (2023–2024)

Ein forbetra tilstand for villrein

Mål for å forbedre tilstanden for villrein

Fem satsingsområder som svarer ut utfordringsbildet

2023: Nasjonale forventninger til nasjonal og regional planlegging

Regjeringens forventninger 58: Villreinens leveområder sikres, og vedtatte regionale planer for villreinfjella oppdateres i samsvar med ny kunnskap og følges opp i den kommunale planleggingen.

Januar 2025: Nye statlige planretningslinjer for arealbruk og mobilitet

3.8 *Villrein:* Arealplanleggingen skal bidra til å nå målet om en **helhetlig og restriktiv arealforvaltning i villreinfjellet**. Dette innebærer at det skal være en høy terskel for inngrep i villreinens leveområder.

3.5 *Fritidsboliger:* **Fortettings**potensialet i fritidsboligområder skal kartlegges og utnyttes før det blir lagt til rette for utvidelse av eksisterende fritidsboligområder og utbygging i nye områder. (...)

3.10 *Klima, naturmangfold og friluftsliv:* (..) Planlegging skal bidra til å nå målet om å **redusere nedbygging** av særlig viktige naturarealer.

Mai 2025: Oppdatering av rundskriv T2/16 - *Nasjonale og vesentlige regionale interesser på miljøområdet – klargjøring av miljøforvaltningens innsigelsespraksis*

Innsigelse skal vurderes når planforslaget kan komme i konflikt med:

3.8 Naturmangfold

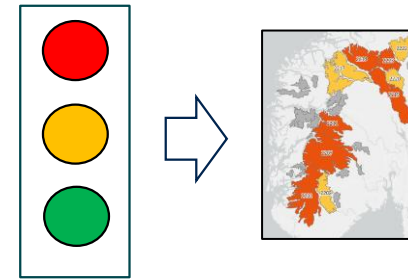
- målet om en **helhetlig og restriktiv arealforvaltning i villreinfjellet**, som innebærer at det skal være en **høy terskel for inngrep** i villreinens leveområder, (...)

2020

Kvalitetsnorm for villrein

2022

Første klassifisering av ti nasjonale villreinområder

Oppdrag – Utarbeide utkast til tiltaksplan for villrein

2023

Utkast til tiltaksplan oversendt Miljødirektoratet ➡ KLD

Nasjonale forventninger til nasjonal og regional planlegging

2024

Stortingsmelding for villrein

2025

**Nye statlige planretningslinjer for arealbruk og mobilitet
Endringer i rundskriv T2/16**

KLD sender forslag tiltaksplan på høring (frist innspill 31.okt 2025)

Klima og Miljødepartementets forslag til tiltaksplan for Setesdal Ryfylke og Setesdal Austhei villreinområder på høring

- **KLD har utarbeidet forslag tiltaksplan, på bakgrunn av:**
 - Faggrunnlaget for tiltaksplanene
 - Møter med kommuner, fylkeskommuner, andre berørte aktører, samt åpne folkemøter
 - Berørte departementer
- Høringsfrist **31.oktober**
- Åpent folkemøte i Sirdal **8. oktober**

The screenshot shows the official page for the public consultation on the proposed action plan. The header includes the Norwegian Government logo and navigation links. The main title is 'Høring - Forslag til tiltaksplaner etter kvalitetsnormen for villrein i Hardangervidda og Setesdal Ryfylke og Setesdal Austhei villreinområder'. It indicates the consultation date as 02.07.2025. A section for 'Status: På høring' shows the deadline as 31.10.2025. There are links for 'Høringsbrev', 'Høringsnotat', and 'Høringsinstanser'. A green button at the bottom says 'Send inn høringsvar'. On the right, there is contact information for the Climate and Environment Department, including a phone number and an email address.

[Høring - Forslag til tiltaksplaner etter kvalitetsnormen for villrein i Hardangervidda og Setesdal Ryfylke og Setesdal Austhei villreinområder - regjeringen.no](#)

KLD sitt forslag tiltaksplan - overordnet

- Tiltaksplanene skal være regjeringens viktigste verktøy for å snu den negative utviklingen i villreinområdene
- Ikke juridisk bindende
- Samle tiltak i én felles tiltaksplan, som alle berørte aktører kan bruke som et referansepunkt
- Forutsetter frivillig tilslutning til tiltakene
- Flere endringer sammenliknet med faggrunnlaget
- Tidshorisont på inntil 8 år. Behov for jevnlig evaluering og oppdatering

Tematiske tiltakspakker

- 1.1 En mer helhetlig og restriktiv arealplanlegging og arealforvaltning
- 1.2 Redusere negativ påvirkning på villrein fra motorferdsel og annen ferdsel
- 1.3 Villreinhelse: Redusere risiko for overføring av sykdom og parasitter i villreinområdet
- 1.4 Bestandsforvaltning
- 1.5 Kunnskapsinnhenting
- 1.6 Evaluering, oppfølging og revisjon av tiltaksplaner

Geografiske tiltakspakker

- 2.1 Blåsjøområdet
- 2.2 Sørrområdet Setesdal Ryfylke
- 2.3 Hovden-området
- 2.4 Bjørnevatn
- 2.5 Forbedre funksjonelle trekk mellom villreinområder

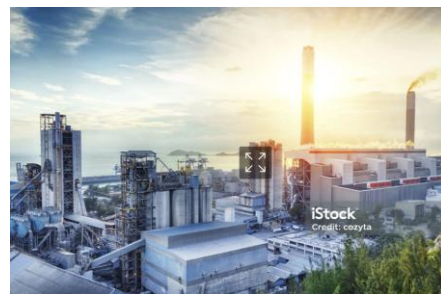

Tiltakspakke 1: En mer helhetlig og restriktiv arealplanlegging og arealforvaltning	
1	Statlige planretningslinjer for arealbruk og mobilitet
2	Endringer i rundskriv T2/16 for å bidra til en mer helhetlig og restriktiv arealforvaltning i villreinfjellet
3	Revidere kommunale arealplaner (planvask) og basere fremtidig utbygging på oppdatert kunnskap og en sterkere vektlegging av villreinhensyn
4	Oppdatering eller revisjon av regional plan i Setesdal Austhei og Setesdal Ryfylke villreinområder
5	Høy terskel etter sektorregelverk for nye arealinngrep i Setesdal Ryfylke og Setesdal Austhei villreinområder
6	Vurdere om villreinnemnda bør gjøres til høringspart i alle dispensasjonssaker som berører villreinen i Setesdal Ryfylke og Setesdal Austhei villreinområder
7	Styrking av Norsk Villreinseter som kompetansesenter for villrein
8	Dialogforum for villreinforvaltning
9	Kompetanseheving om villrein for kommunestyre og fylkesting
10	Samlet vurdering av nasjonale naturrestaureringsprosjekter for å gjenopprette trekk mellom villreinområder og bedre tilstanden til villreinen frem mot 2050
11	Operasjonalisering av villreinfond
12	Villreinhensyn bør vektlegges i større grad ved søknad om nye landbruksveier i villreinområdene

PLANLAGT AREALBRUK AGDER

**TOTALT
BEBYGD
372 093 dekar**

**TOTALT
PLANLAGT
216 614 dekar**

Samferdsel
Idrett
Råstoff

18928 dekar

41 897 dekar

130 157 dekar

Tiltakspakke 2: Redusere negativ påvirkning på villrein fra motorferdsel og annen ferdsl

13	Reduksjon og tilpasning av motorferdsel i utmark i villreinområder
14	Økt kunnskap og bedre samordning av motorferdsel i utmark i villreinområder
15	Digital saksbehandling og rapportering for motorferdsel i utmark
16	Forbedre metoder for villreintelling og merking
17	Utfasing av sanntidstilgang til GPS-posisjoner til annet enn forskningsformål
18	Regulering av ferdsel utenfor verneområder i Setesdal Ryfylke og Setesdal Austhei villreinområder
19	Vurdere regelverksendringer for å muliggjøre regulering av ulike former for ferdsel innenfor verneområder i Setesdal Ryfylke og Setesdal Austhei villreinområder
20	Ferdselsrelaterte informasjons- og veiledningstiltak i Setesdal Ryfylke og Setesdal Austhei villreinområder
21	Kanalisering av ferdselen gjennom sti- og løypeplaner i Setesdal Ryfylke og Setesdal Austhei villreinområder
22	Vurdere styrking av villreinoppsyn og veiledning
23	Tilrettelegging for økt sikkerhet, kvalitet og profesjonalitet i guidede reiselivsopplevelser, ved å støtte opp under arbeidet med en Norsk Standard for guider
24	Oppfordre hyttetilsyn og brukere av DNT sitt løypenett til å informere når de har observert villrein

Geografiske tiltakspakker

2.1 Blåsjøområdet

2.2 Sørømrådet Setesdal Ryfylke

2.3 Hovden-området

2.4 Bjørnevatn

2.5 Forbedre funksjonelle trekk mellom villreinområder

UTFORDRINGSBILDE

7A Blåsjømagasinet og Svartevassmagasinet

- Utbygging med tilhørende tekniske inngrep – massiv påvirkning
- Svært viktige trekkområder mellom Svartevassmagasinet og Blåsjø
- Redusert trekk (nord-sør og øst-vest) ha resultert i:
 - oppdeling i to delbestander (nord/sør)
 - lite bruk av sommerbeiter i vest

7B Store Urevatn/Uraråjuvet

- Trekk sørover mot Blåsjø

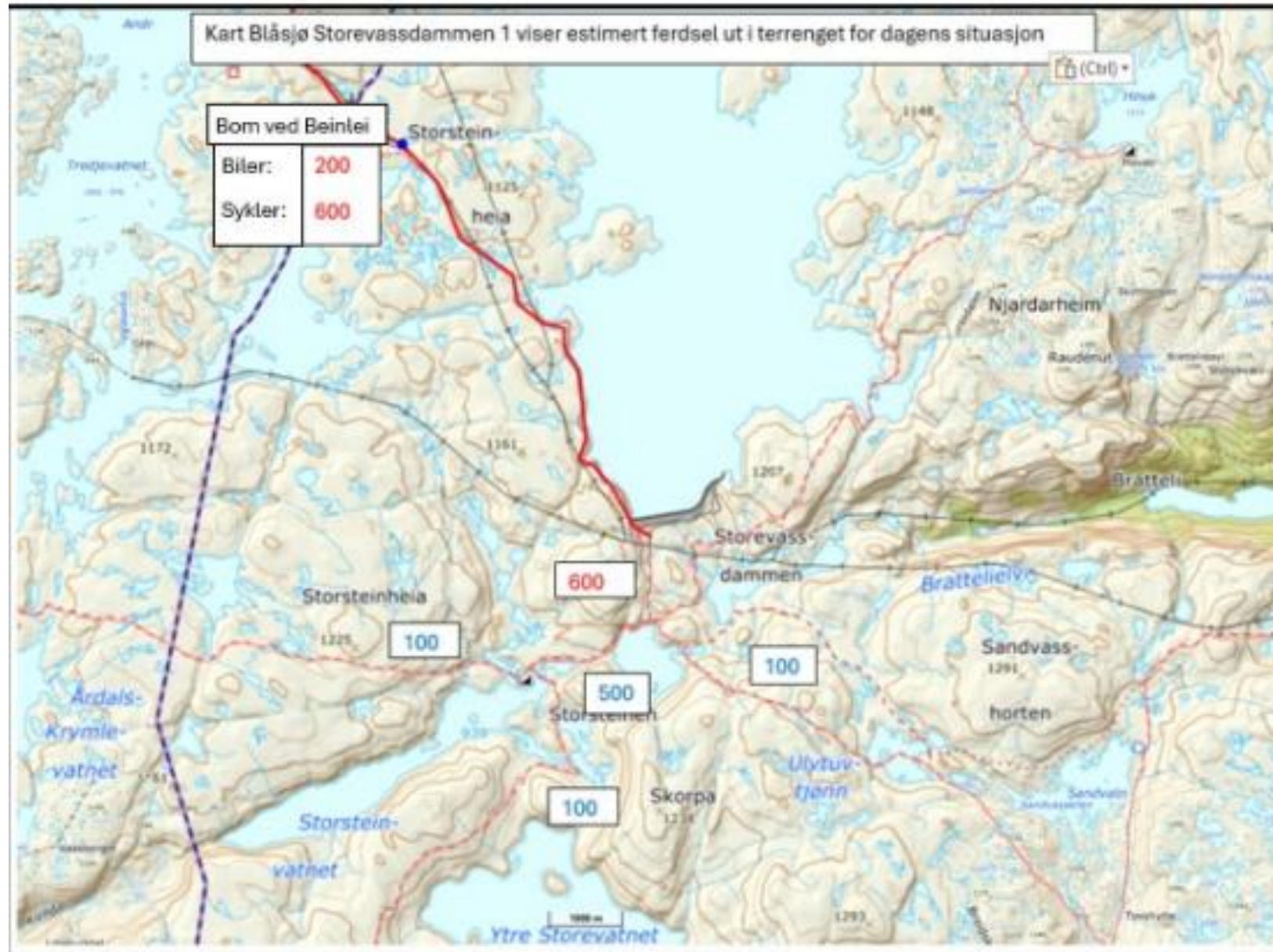
Tiltakspakke 7: Blåsjøområdet	
7A: Blåsjømagasinet og Svartevassmagasinet	
39	Tiltak for å redusere barriereeffekten av Blåsjøvegen
40	Gjennomføre utbedring og åpning av tunell fra øvre moen til Oddatjønndammen for allmenn motorisert ferdsel i tråd med vedtatt detaljplan
41	Innføre sykkelforbud på deler av Blåsjøvegen innenfor bommen på Beinlei i Bykle kommune
42	Forprosjekt for restaurering av trekkvei over Svartevassmagasinet
43	Redusere forstyrrelser fra villreinjakt og rypejakt i området rundt Steinsbuskaret
44	Begrense bruken av Såvasshytta som jakthytte til perioden 19. august - 1. november
45	Omlegging av hytte- og løypenett ved Storsteinen
46	Vurdere tiltak for å redusere forstyrrelser fra beiteaktivitet i Storsteindalen
47	Gjennomføre vedtatt pålegg om stenging av anleggsvei til Duge/Svartevassmagasinet for allmenn motorferdsel
48	Omlegging av konseptløype «Ryger»
49	Utsette brøyting av anleggsvei mellom Vetrhus og Mosvatn til påske
50	Videreføre vinterstenging av veien Kjetilstad – Lauvastølvatnet
7B: Store Urevatn/Uraråjuvet	
51	Vurdere permanent stenging av anleggsveien til Store Urevatn for allmenn motorisert ferdsel etter endt prøveperiode
52	Vurdere fjerning av autovern på strekningen Rjomeli – Store Urevatn
53	Vurdere stenging og/ eller flytting av parkeringsplasser som ligger i viktige trekk-korridorer langs anleggsveien til Store Urevatn
54	Regulere tilkomsten på anleggsvei opp mot Uraråjuvet
55	Forprosjekt for restaurering av trekkveier over magasinet store Urevatn

7A:

- Redusere barriereeffekt Blåsjøveien
- Redusere forstyrrelse i området Storsteinen/Steinsbuskardet (fotturister, jakt, beitenæring)
- Redusere barrierer mot sommerbeiter i vest
- Redusere forstyrrelse vinterbeiter-vest

7B:

- Redusere barrierer og forstyrrelse for trekk sørover i sommer- og høstperioden

Skreivasskleivane

Tunnel Oddatjørndammen

Førrevassdammen

Beinlei: sykkelforbud

Terskel Svartevassmagasinet

43. Forslag til tiltak knyttet til jaktutøvelse i området Storsteinen-Steinsbuskardet

Statskog har allerede innført:

Rød: jaktfri sone (rype og villrein)

Orange: ekstra reguleringer

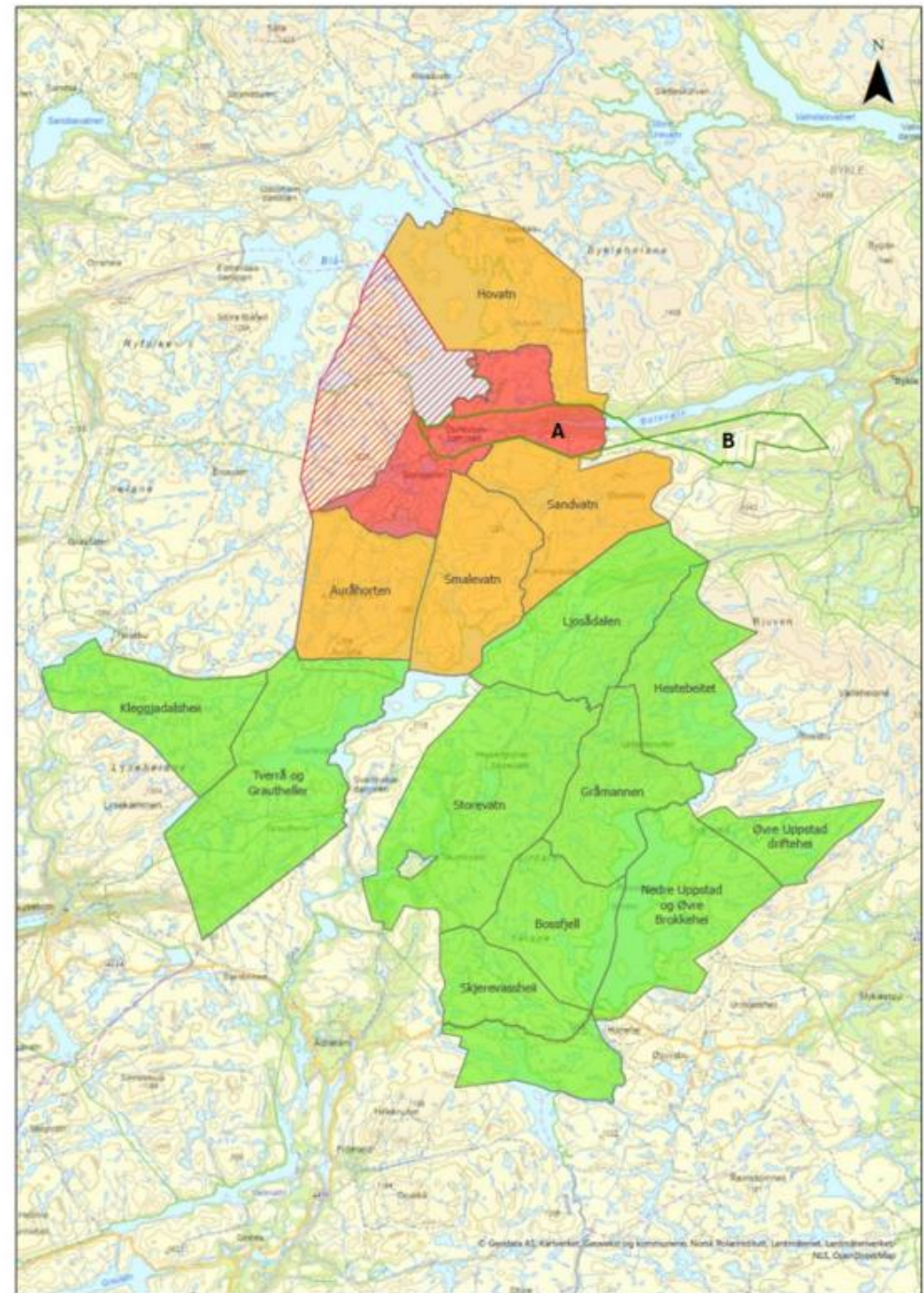
- Sammenslåing to jaktfelt (Hovatn)
- Klokkeslettbegrensning villrein/rypejakt
- Utvide pause jaktperiode rype

Rød skravur: forvaltes av Bykle fjellstyre

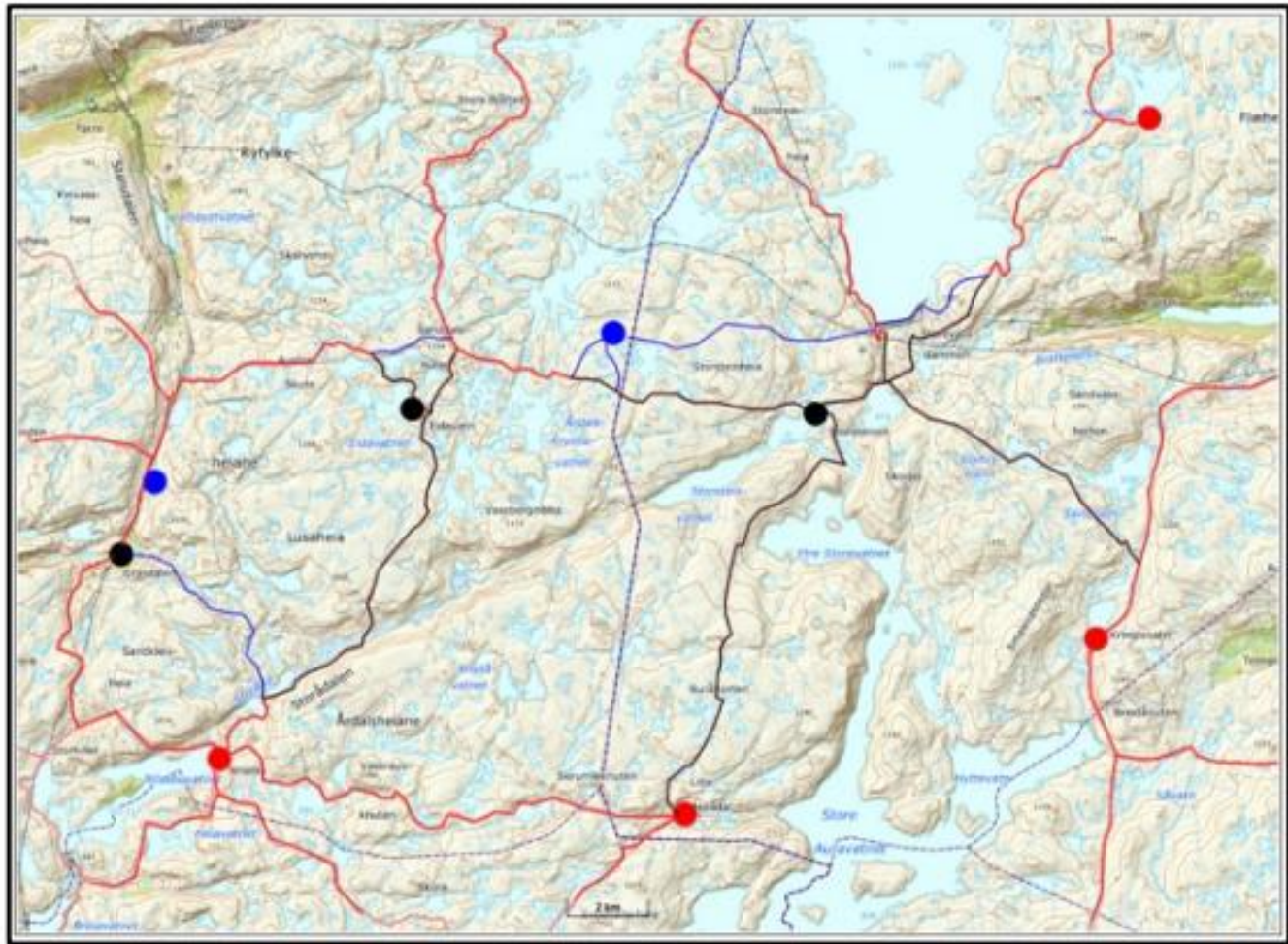
I tillegg oppfordring om:

Statskog: Forbud rypejakt i alle/noen oransje jaktfelt eller i buffersone rundt jaktfri sone (rød).

Bykle fjellstyre: Innføre jaktfri sone for villreinjakt (rødskravert)

45. Omlegging av hytte- og løypenett ved Storsteinen

- Flytte og mindre redusere størrelse - Storsteinen
- Flytte stier mot vest

UTFORDRINGSBILDE

- Setesdal Ryfylke:
 - Vatnedalen viktigste kalvingsområde nord i SR
 - Nordover særlig konflikt vinterbeiteperioden
- Setesdal Austhei - viktige vinterbeiteområder

Påvirkningsfaktorer

- Sterkt påvirket av hyttebygging med tilhørende ferdsel og infrastruktur
- RV9
- Øvingsaktivitet fra Forsvaret

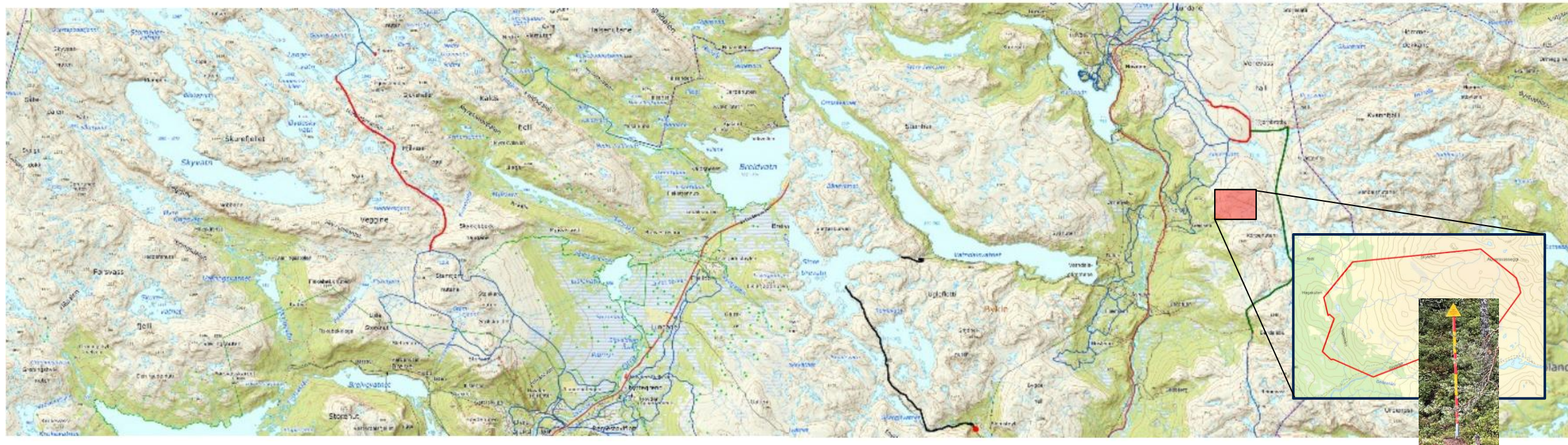

Tiltakspakke 9: Hovden-området	
65	Utsette maskinpreparering av løyper i Hovdenområdet
66	Utsette kvisting fra Hovden og Berdalsbu til Tjørnbråtbu turisthytte til påske
67	Vurdere strengere regulering av ferdselen på anleggsveien fra Bleskestad til Holmavatnet
68	Oppgradering av eksisterende porter i tunellen på Vatnedalsvegen
69	Tilbakeføring av anleggsvei tilknyttet Veringsåne kraftverk
70	Tilpasning under øvingsaktiviteter i området Geiskeli - Berdalsbu

Tiltak - løyper

- **65.** Utsette maskinpreparering til påske:
 - Hovden – Sloaros
 - Rundløype Auersvatn rundt Nordre Auersvasseggi
- **66.** Utsette kvisting fra Hovden og Berdalsbu til Tjørnbrotbu til påske

Tiltak 70 - Tilpasning under øvingsaktiviteter i området Geiskeli - Berdalsbu

Tiltakspakke 11: Forbedre funksjonelle trekk mellom villreinområder

74	Opprettholde fremtidig trekk mellom Setesdal Ryfylke og Setesdal Austhei
75	Vurdere tiltak for å redusere barriereeffekten av E134 når CWD-situasjonen muliggjør dette

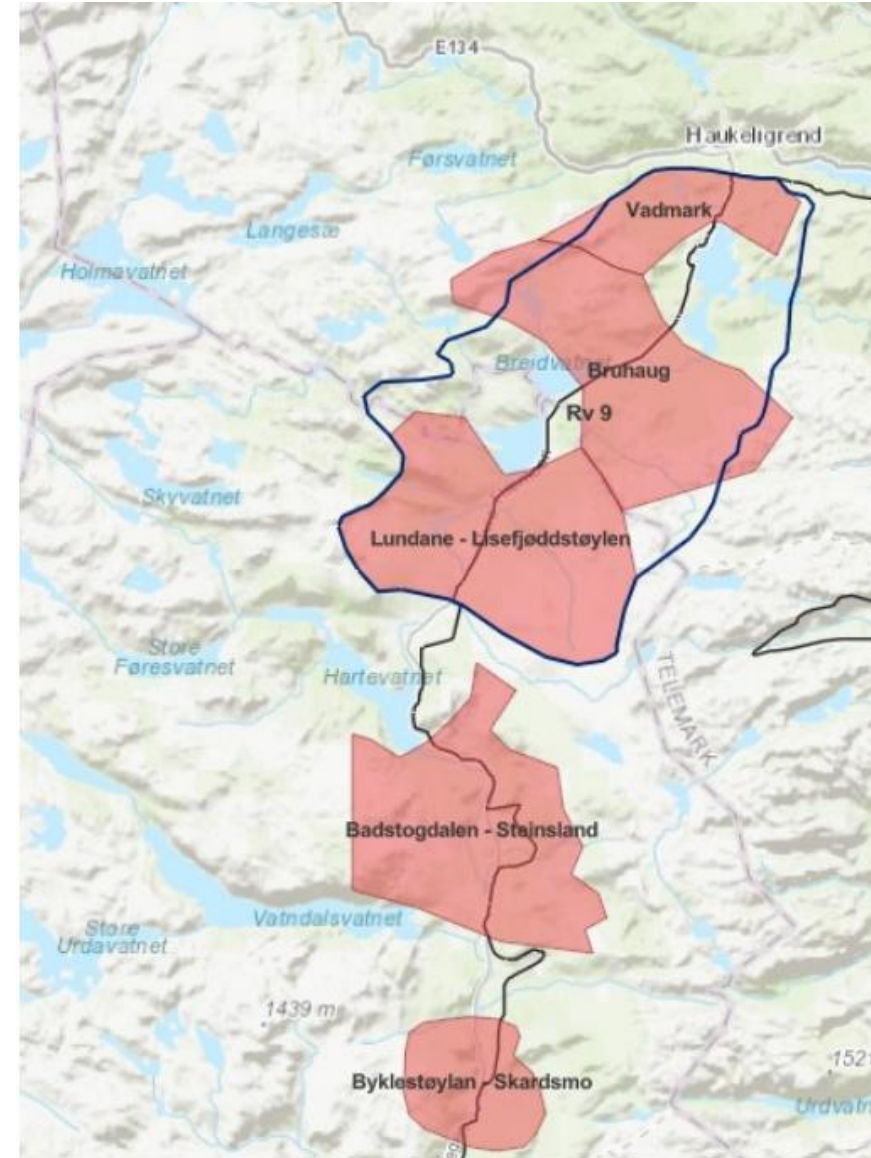
UTFORDRINGSBILDE

- **Historisk betydelig utveksling mellom villreinområdene Setesdal Ryfylke og Setesdal Austhei**
 - Sterk reduksjon i trekk grunnet RV9 med trafikk, infrastruktur, hytter og ferdsel
 - Viktige avlastingsbeiter vinterstid i Setesdal Austhei
- **Haukelifjell og deler av strekningen E 134 - viktige trekk og utvekslingsområde mellom Setesdal Ryfylke og Hardangervidda**
 - Tyngre naturinngrep, mye trafikk, omfattende hyttebygging
 - Noen opprinnelige trekk fortsatt i bruk
 - Nord for E134: viktige sommerbeiter for bukk, avlastningsbeiter vinter for SR

Tiltak 74: Opprettholde fremtidig trekk mellom Setesdal Ryfylke og Setesdal Austhei

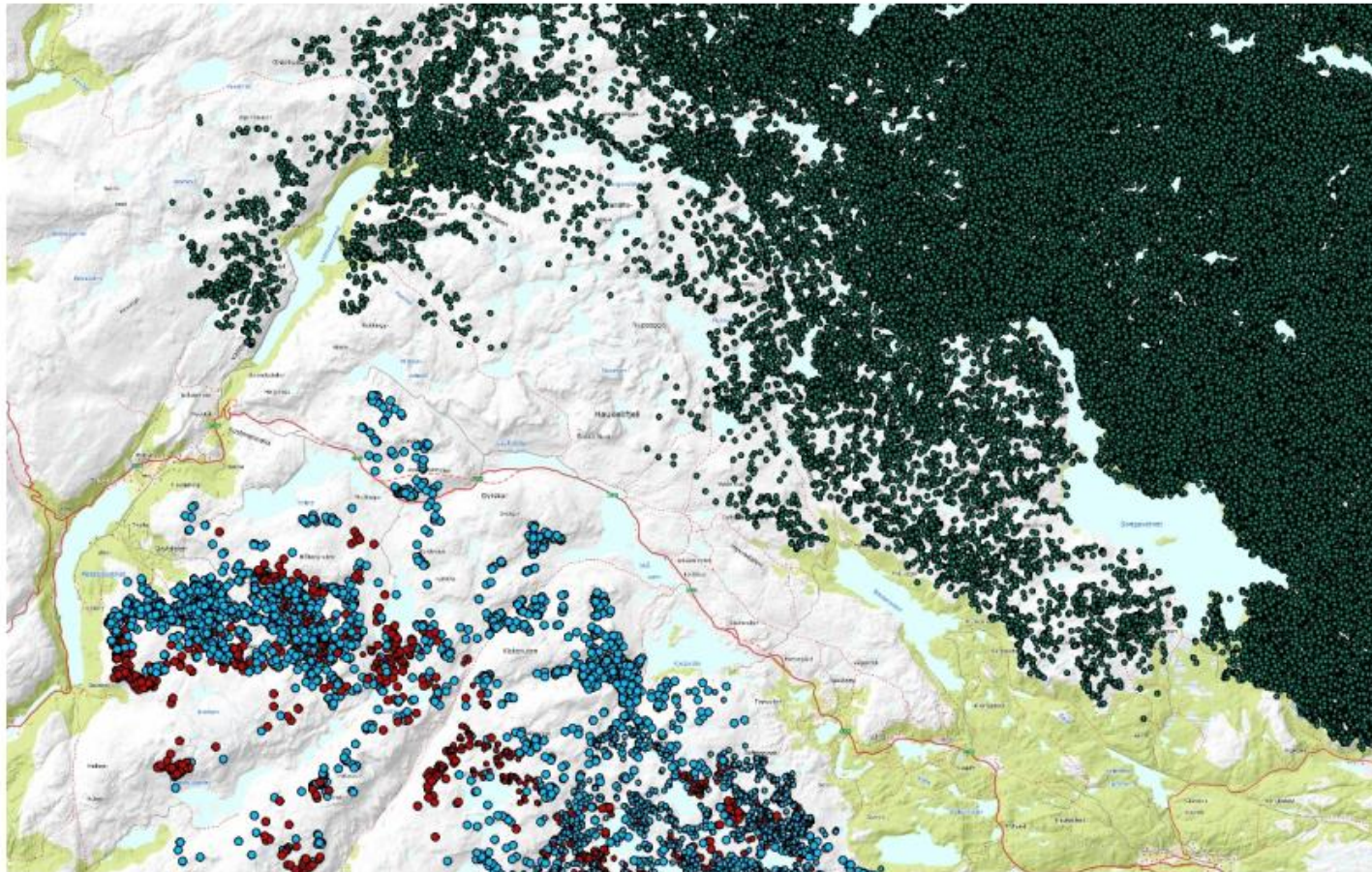
Tiltaket oppfordrer Bykle kommune til å ikke tillate utvidelse av sandtak, bygging av hytter eller annen forstyrrende virksomhet i fokusområder for trekk som krysser Rv 9.

Tiltak 75: Vurdere tiltak for å redusere barriereeffekten av E134 når CWD situasjonen muliggjør dette

- Vurdere forlenging av tunellportaler
- Vinterstenging av gammel veitrasé vestover på E134 fra Haukeliset
- Reduksjon av parkeringsmuligheter
- Vinterstenging vei i dagen - Valldalen til Midtlægeringen, ingen brøyting/belysning

GPS-data 2001(HV)/2007(SR) til 2018.
Fra Strand m.fl. 2019. NINA rapport
1121

Rød: Bukker
Blå: simler
Grønn: Hardangervidda